

2020-06-05

Handläggare
Camilla Gyllang
08-508 263 31

Till
Trafiknämnden
2020-11-12

Torgbildning vid Liljevalchs konsthall samt del av Falkenbergsgatan. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt Torgbildning vid Liljevalchs konsthall samt del av Falkenbergsgatan till en investeringsutgift om 21 mnkr och investeringsinkomst om 0,4-0,9 mnkr.
2. Trafiknämnden anmäler beslutet till fastighetsnämnden.
3. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för föreliggande genomförandebeslut.
4. Trafiknämnden justerar beslutet omedelbart.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Bengt Stenberg
Avdelningschef

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 331
Växel 08-508 27 200
Camilla.gyllang@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
stockholm.se

Sammanfattning

I samband med att fastighetskontoret bygger en ny konsthall på Falkenbergsgatan intill Liljevalchs på Djurgården ska trafikkontoret anlägga ett nytt torg på en yta som tidigare nyttjades som parkering. Torget ska ges en god gestaltning och utgöra en attraktiv plats. Torget ska även hantera konstleveranser, sophämtning, dagvatten,

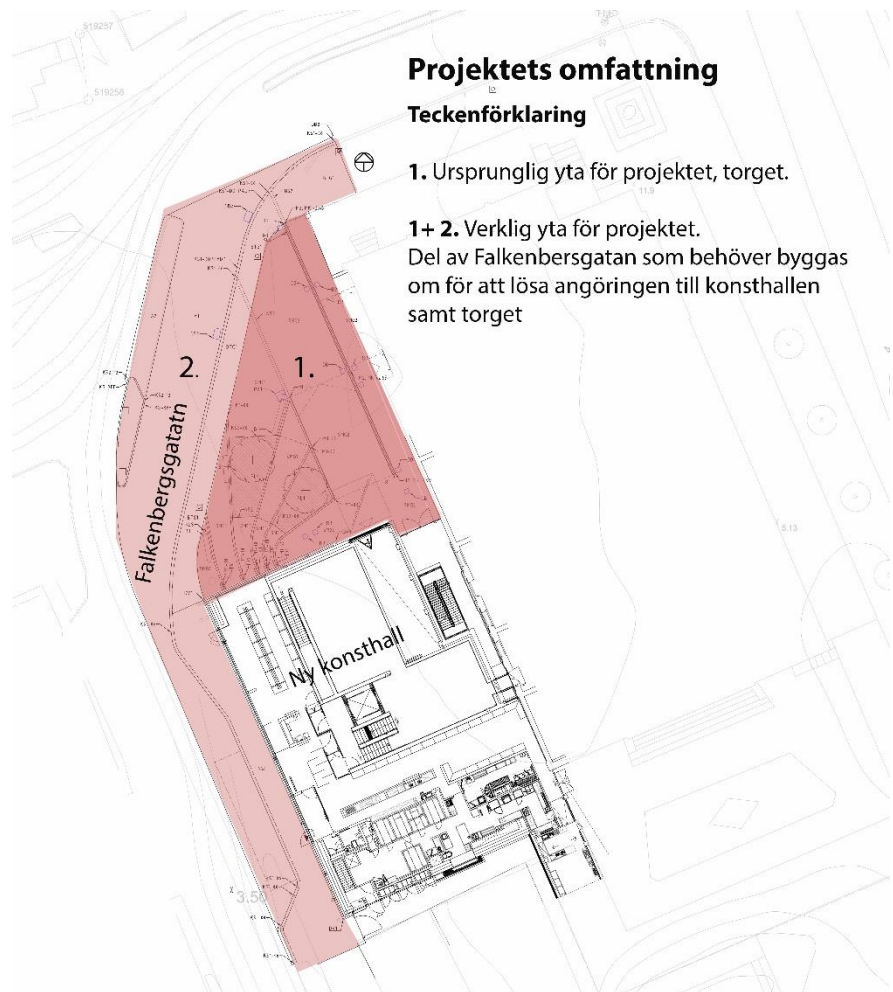
gående och tillfälliga utställningar av konst. För att klara leveranser till konsthallen behöver Falkenbergsgatan i anslutning till torget byggas om. Utgiften beräknas bli 21 mnkr. Projektet har även en investeringsinkomst om 0,4-0,9 mnkr. Dialog pågår mellan Trafikkontoret och Fastighetskontoret för att fastställa nivån.

Bakgrund

Fastighetskontoret utlyste en internationell arkitekttävling 2013 om en utbyggnad av Liljevalchs konsthall på Djurgården. Tävligen vanns av Wingårdhs arkitektkontor. Trafikkontoret har involverats och genomfört en trafikutredning. Ursprungligen omfattades projektet endast av torgytan men efter hand blev det tydligt att även delar av Falkenbergsgatan behövde byggas om. Trafikutredningen har utgjort underlag för den framtagna programhandlingen för torget och den nya konsthallens huvudentré vid Falkenbergsgatan.

En viktig förutsättning för torgets utformning är Falkenbergsgatans framtida utveckling samt intilliggande verksamheters angöringsbehov. Falkenbergsgatan ingår inte i detaljplanen för konsthallen och torget vilket inneburit att kompletterande trafikutredningar genomförts.

Innan utbyggnaden av konsthallen skedde leveranser och sophämtning till verksamma aktörer i området på en lastgata intill Falkenbergsgatan. Även Gröna Lunds transporter till Allmänna gränd sker via Falkenbergsgatan.

Projektets omfattning

Teckenförklaring

1. Ursprunglig yta för projektet, torget.

1+ 2. Verklig yta för projektet.
Del av Falkenbergsgatån som behöver byggas om för att lösa angöringen till konsthallen samt torget

Torgytan är i dagsläget planlagd som allmän platsmark. Efter hand som tiden har gått sedan planens antagande har det framkommit en rad argument för att göra en planändring så att torget blir omgjort till kvartersmark. Anledningen är att det i dagsläget knappt finns någon mark som driftas av trafikkontoret på Djurgården. Det är Kungliga djurgårdsförvaltningen som äger all mark och alla gator på Djurgården bortsett från Falkenbergsgatan. Falkenbergsgatan planeras dock att överföras till Kungliga djurgårdsförvaltningen när planen för Gröna Lunds expansion är genomförd/utbyggd. Då blir endast den aktuella torgytan kvar för trafikkontoret att drifva på Djurgården vilket inte är samhällsekonomiskt klokt. Om torget skulle kvarstå som allmän platsmark är det heller inte lika enkelt för Liljevalchs att fritt förfoga över att arrangera konstutställningar på platsen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret i samråd med stadsbyggnadskontoret, fastighetskontoret, exploateringskontoret samt trafikförvaltningen.

Analys och konsekvenser

Befintlig situation

Trafik

Falkenbergsgatan har idag relativt höga gångflöden. Gångtrafiken består bland annat av besökare till Gröna Lund och resenärer som ska till och från Djurgårdsfärjan.

Den allmänna biltrafiken består främst av besökare till Gröna Lunds parkering väster om Falkenbergsgatan samt till Stadsholmens flerbostadshus öster om Falkenbergsgatan. Därutöver tillkommer taxibilar samt turistbussar.

I Falkenbergsgatan finns spår som nyttjas av museispårvagnarna och Spårväg City, linje 7. Spårtrafik i form av in- och utlämning av tåg till vagnhallarna förekommer dagligen på gatan, med upp till 10 rörelser per dag. Utöver ut- och inlämning av vagnar till vagnhallarna förekommer det även att linje 7 behöver vända på Falkenbergsgatan. Spårtrafikens kontaktledningsstolpar är en förutsättning som påverkar utformningen av torget. En, eventuellt två kontaktledningsstolpar behöver flyttas för att möjliggöra angöring till konsthallen.

Orienteringskarta

Det finns ett stort behov av leveranser till Liljevalchs konsthall, Blå Porten, ABBA Museum & Hotell, Restaurang O'Learys och Stadsholmens bostadshus. De använde sig tidigare av lastgatan som låg där den nya konsthallen nu är placerad.

Torget

I samband med konsthallens uppförande har olika anläggningar som tillhör konsthallen placerats i den blivande torgytan; fettavskiljare, ledningar, brunnar, länkplatta samt en spont. Dessa har utgjort förutsättningar för utformningen av torgytan.

Förslag till åtgärder

Förslaget innebär att ett torg med möjlighet till angöring tillskapas på ytan intill den nya konsthallen - en yta som tidigare var parkeringsplats. Målet är att möjliggöra en godtagbar lösning för de funktioner som behövs för den nya konsthallen samt att skapa ett visuellt attraktivt torg som harmonierar med både den nya och gamla konsthallen.

Torget gestaltning

Torget gestaltning styrs av nivåerna på marken vid den nya konsthallens lastintag samt av nivåerna på den anslutande Falkenbergsgatan. Torget får en lågpunkt vid lastintaget. För att förhindra att vatten rinner in i konsthallen vid höga vattenflöden kommer vattnet delvis fördröjas i växtbäddar med skelettjord och biokol i terrasseringarna på torget. Två träd samt perenner som gynnar pollinatörer planteras på torget. Torgets gestaltning och materialval ges en hög kvalitet med tanke på att det ska anläggas i anslutning till Liljevalchs konsthall som har det högsta kulturhistoriska värdet enligt Stadsmuseet. Torget ska även harmoniera med den nya konsthallens fasader som är konstnärligt utformade av Gert Wingårdhs arkitekter i samarbete med konstnär Ingrid Råman. Konsthallen och torget i samspel kommer förhöja intrycket av gaturummet.

På torget placeras pollarbelysning och på Falkenbergsgatan intill torget placeras ny stolpbelysning.

Torget kommer att kunna användas för olika typer av konstinstallationer. Exempelvis anläggs ett fundament i ytan på vilken en större skulptur kan placeras. Tanken är att Liljevalchs konsthall själva ska kunna byta skulptur. Ljud och ljusinstallationer samt mindre skulpturer kan placeras överallt på torget där de inte stör trafikrörelserna.

Angöring

Torget behöver möjliggöra för sopbilar att köra runt för att undvika backrörelser bland oskyddade trafikanter på Falkenbergsgatan. Med anledning av de stora lutningarna behöver en stödmur anläggas längs torgets nordöstra del, parallellt med Liljevalchs befintliga fasad.

På Falkenbergsgatan, intill konsthallen behöver även angöringsplats för lastfordon till konsthallen, Stadsholmens bostadshus, Blå Porten, ABBA Museum & Hotell, Restaurang O`Learys ordnas. Det projekteras också för en parkeringsplats på Alkärret för personer med funktionshinder.

Planritning över det nya torget

Teckenförklaring:

- ① Råkilad smågatsten
- ② Gångbana med 35x35-betongplattor
- ③ Flammad smågatsten med sågade sidor för ytor med krav på ökad tillgänglighet
- ④ Stödmur i granit med räcke
- ⑤ Låga terrassmurar 0-300mm höga, granit
- ⑥ Granithällar, flammade
- ⑦ Del av befintlig refug rives, räcke på refug tas bort helt
- ⑧ Planteringsytor med träd, växtjord på skelettjord, fördröjningsmagasin
- ⑨ Blocksteg närmast fasad, granit
- ⑩ Friser, granithällar, flammade
- ⑪ Kantsten, 60mm visning, lika befintlig
- ⑫ Bänkar, harwood träsisar på bänkstöd av metall

Illustration över torget.

Konsekvenser

Förutsättningarna för torgets lutningar och därmed utformning sattes redan i bygglovs- och detaljplaneskedet för byggnaden och har inte kunnat påverkas i ett senare skede. Detta innebär att torgets höjdförhållanden med en lågpunkt vid konstporten inte gör hela torget tillgängligt. Huvudentrén, gångbanan och terrasserna vid Falkenbergsgatan är dock tillgängliga utifrån krav på lutningar för gående.

Sopbilen måste korsa gångbanan med oskyddade trafikanter två gånger för att kunna vända. För att uppnå god tillgänglighet för sopbilar och för att i stor mån undvika backande trafikrörelser anläggs en stödmur. Konstleveranser sker med backande fordon ner

mot lastintaget. Dessa sker sällan vilket anses som en acceptabel lösning förutsatt att backningen övervakas av personal på plats. Kraven för säker angöring och god tillgänglighet bedöms vara fullt acceptabla.

En mittrefug som finns mot spårområdet behöver reduceras och därtill behöver en ny kantsten mot torget sättas.

För att möjliggöra för att sopbilar ska kunna vända runt på torget behöver minst en kontaktleddningsstolpe flyttas.

Dagvatten från torg och byggnader behöver pumpas ut från torget.

Jämställdhetsanalys

En torgbildning med god belysning och gestaltning är positivt för trygghet och jämställdhet i området. Särskilt jämfört med att platsen tidigare varit en parkeringsplats.

Tidplan

- Utredningsfas, trafik, angöring, torg 2018-2019
- Projektering pågår-oktober 2020
- Genomförandebeslut - november 2020
- Upphandling - november 2020-februari 2021
- Entreprenad - mars 2021- juni 2021
- Invigning av konsthallen och torget - 6 juni 2021.

Även om det finns utmaningar med tidplanen kopplat till projektet med konsthallen ska trafikkontoret tillsammans med fastighetskontoret verka för att hitta lösningar för att färdigställa torget.

Ekonomi

Projektet startade 2017. Projektets utgift uppskattades då till 5 mnkr. Under det följande arbetet har projektets omfattning ökat.

Inför genomförandebeslutet har en kalkyl för projektet tagits fram baserat på genomförda utredningar. Den totala investeringsutgiften är beräknad till 21 mnkr. Projektet har även en inkomst om 0,4-0,9 mnkr från fastighetsnämnden.

Utgiftsökningen beror bland annat på att den yta som behöver anläggas och byggas om har fördubblats. För att transporter av konst och sopor ska kunna ske behöver delar av Falkenbergsgatan byggas om, något som inte gick att förutse i projektets början.

I bygglovet för byggnaden förutsatte man att angöring till konsthallen skulle kunna ske på torget. När kontoret började sin planering av torget fann man att detta inte var möjligt utan att en stödmur anläggs, 1-2 kontaktledningsstolpar behöver flyttas, vilket är kostsamt. En refug i gatan behöver byggas om samt anslutningar för VA.

Utredningskostnaderna samt de interna kostnaderna har blivit högre på grund av projektets komplexitet.

Projektets utgifter och inkomster är fördelade enligt nedanstående tabell.

	Tidigare nedlagt	Beräknade kommande utgifter	Totalt
	(mnkr)	(mnkr)	(mnkr)
Utgifter			
Utredning och projektering	0,5	1,4	1,9
Byggherrekostnader inkl. byggledning och risk		6,9	6,9
Belysning		0,8	0,8
Entreprenad		10,2	10,2
Index		1,4	1,4
Summa utgifter	0,5	20,7	21,2
Inkomst från fastighetsnämnden		0,9	0,9
Summa inkomster		0,9	0,9
Netto	0,5	19,8	20,3

Driftkostnader

Fastighetskontoret planerar att ansöka om en planändring för att göra om torget till kvartersmark. Det innebär att torget efter planändringen kommer att ingå i fastighetskontorets fastighet. Driften av torgytan kommer att bekostas av kulturförvaltningen.

Driften av Falkenbergsgatan kommer även fortsättningsvis att hanteras av trafikkontoret. Driftkostnaderna för gatan kommer att öka något med den tillkommande belysningen. På längre sikt

planeras ägandet av Falkenbergsgatan att överföras till Kungliga djurgårdsförvaltningen.

Projektets genomförande beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 0,8 mnkr per år från och med år 2022. Kapitalkostnaderna, som avser avskrivningar med en genomsnittlig preliminär avskrivningstid om cirka 30 år och intern ränta om 0,5 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar. Projektet bedöms kunna inrymmas i nämndens långsiktiga investeringsplan.

Risker

Kostnadskalkylen är framtagen i tidigt skede och är baserad på ett övergripande planeringsunderlag i vilket alla delar ännu inte är klara. Projektbudgetens riskavsättning är därför relativt hög.

I det återstående arbetet ingår framförallt att slutföra utredningar angående angöring för lastfordon, avfallsfordon samt placering av parkeringsplatser för rörelsehindrade.

Kontoret samarbetar med fastighetskontoret i framtagande av ett avtal för fördelning av utgifter och ansvar under projektiden. Avtalet är dock ännu inte färdigt, vilket medför en osäkerhet gällande inkomsten från fastighetskontoret.

Markförhållandena längs sträckan är bara översiktligt studerade. Kontoret gör dock bedömningen att den avsatta riskposten är tillräckligt stor för att täcka ev. utgift för markförstärkningar.

Trafikkontorets förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslår trafikkontoret att delar av Falkenbergsgatan samt torget byggs och gestaltas för att samtliga nödvändiga funktioner ska rymmas och utformas trafiksäkert och estetiskt.

Slut

Bilagor

1. PM Trafikutredning Falkenbergsgatan
2. L31-1-101 Markplanering Liljevalchs torg, kalkylunderlag
3. L31-1-102 Höjdsättning Liljevalchs torg, kalkylunderlag